

The Evaluation the Opinions of Pre-School Teachers on School-Family Cooperation

Şengül İLGAR¹ & Nihat TOPAÇ²

¹Istanbul University, Hasan Ali Yücel Education Faculty, Fatih-Istanbul

E-mail: sengulilgar@hotmail.com

²Istanbul University, Hasan Ali Yücel Education Faculty, Fatih-Istanbul

E-mail: nihattopac@hotmail.com

Abstract

The goal of this study is to discover opinions of pre-school teachers on school-family cooperation. This is a qualitative study examining opinions of pre-school teachers on school-family cooperation. 17 teachers working in Istanbul comprise the study sample. Semi-structured interview questions designed by the researchers have been used as the means of data collection. Descriptive analysis technique has been used in interview data analysis, which is suitable for qualitative data analysis. According to study results, teachers have said that school-family cooperation maximizes the quality of education at school, is influential in enhancing quality of the institution and helps the families to learn more about the school. They have added that school-family cooperation contributes to the child's development, self-confidence and socialization, teaches them the notion of sharing and prepares them for life. Teachers have also emphasized that they are more motivated and it helps them to achieve better and more successful performance with its contribution to self-development. They have also said that they are able to know the families better and cope with problems more efficiently. When it comes to actions that should be taken for school-family cooperation, teachers reported that they should establish regular communication and information exchange with the families, involve families in in-school activities, organize social activities outside the school, hold periodical seminars and meetings and pay home visits. Sample teachers have added that they practice all these measures at their own schools and also encourage grandparents to participate in school activities and hold charity sales for the school.

Key Words: pre-school teachers, family, school-family cooperation, pre-school education, parent involvement.

Extended Summary

Family and school are two critical basic elements of physical, cognitive, emotional and social development of a child. However, if these two institutions with different dynamics and effects perform their own roles during cooperation process, they both maximize child's development and contribute to parents' development.

Several schools are developing more communication with parents and activating such cooperation with more activities. Communication is critical herein. School participation of parents is determined by cooperation among teacher, family and school. (Raun,1998). According to Burns et al. (1992), regular communication between parents and teacher is quite important.

Teachers know the benefits of parent participation in school, but they continuously complain that parents do not interfere in their children's education (Lewis, 1992). Epstein (1985) emphasizes that great majority of teachers have little or no training on parent participation in class. Most teachers lack the skill and knowledge required for effectively coping with families.

The goal of this study is to discover opinions of pre-school teachers on school-family cooperation. This is a qualitative study examining opinions of pre-school teachers on school-family cooperation. 17 teachers working in İstanbul comprise the study sample. Semi-structured interview questions designed by the researchers have been used as the means of data collection. Descriptive analysis technique has been used in interview data analysis, which is suitable for qualitative data analysis.

Before the interview, 5 pre-school institutions from İstanbul district were randomly selected. Voluntary teachers from such institutions were taken into interview.

Of the 17 teachers comprising the sample, 8 graduated from girls' vocational school, 3 have associate degree in preschool training while 6 have bachelor's degree in preschool training. 5 teachers have 0-5 years, 5 teachers have 12-17 and 7 teachers have 18-23 years of experience. 3 schools are located in middle socio-economic region while 14 are in lower socio-economic regions.

5 open-ended questions were asked to the teachers. The interviews were carried out face to face and each one took 50 minutes. The interviews

were recorded audio recorded and analyzed. After the analysis, the data were analyzed through descriptive analysis approach. Opinions of the teachers were presented under titles.

According to study results, teachers have said that school-family cooperation maximizes the quality of education at school, is influential in enhancing quality of the institution and helps the families to learn more about the school. They have added that school-family cooperation contributes to the child's development, self-confidence and socialization, teaches them the notion of sharing and prepares them for life. Teachers have also emphasized that they are more motivated and it helps them to achieve better and more successful performance with its contribution to self-development. They have also said that they are able to know the families better and cope with problems more efficiently. When it comes to actions that should be taken for school-family cooperation, teachers reported that they should establish regular communication and information exchange with the families, involve families in in-school activities, organize social activities outside the school, hold periodical seminars and meetings and pay home visits. Sample teachers have added that they practice all these measures at their own schools and also encourage grandparents to participate in school activities and hold charity sales for the school.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul-Aile İşbirliğine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Şengül İLGAR¹ ve Nihat TOPAÇ²

¹İstanbul Üniversitesi, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Fatih-İstanbul

E-mail: sengulilgar@hotmail.com

²İstanbul Üniversitesi, Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi, Fatih-İstanbul

E-mail: nihattopac@hotmail.com

Öz

Bu araştırmanın amacı; okulöncesi öğretmenlerinin okul-aile işbirliğine ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Bu araştırma, okul öncesi dönem öğretmenlerinin okul-aile işbirliğine yönelik görüşlerinin incelendiği nitel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul'da görev yapmakta olan 17 öğretmen oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır. Görüşme sonuçlarının analizinde nitel veri analizine uygun betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında öğretmenler; okul-aile işbirliğinin okulda verilen eğitimin kalitesini arttırdığını, kurumun kalitesinin artırılmasında etkili olduğu, ailelerin okulu daha yakından tanımalarını sağlayacağını dile getirmiştir. Okul-aile işbirliğinin çocuk açısından; gelişimine katkı sağladığı, özgüveninin oluşmasına, sosyalleşmesine, paylaşmayı öğrenmesine katkı sağladığını, mutlu ve başarılı olmasını, hayata hazırladığını belirtmiştir. Ayrıca öğretmenler, motive olduğunu, kendini geliştirmesinde etkili olduğu için daha verimli ve başarılı bir performans sergilemesine katkı sağladığını ifade etmiştir. Bununla birlikte okul-aile işbirliği ile aileyi daha yakından tanıyabileceğini, problemleri daha kolay çözebileceğini dile getirmiştir. Okul-aile işbirliği için yapılabilecekler konusunda ise öğretmenler; ailelerle düzenli iletişim ve sürekli bilgi alışverişi yapılması, ailelerin okul içi etkinliklere dahil edilmesi, okul dışında da sosyal etkinlikler düzenlenmesi, periyodik seminer ve toplantılar düzenlenmesi, ev ziyaretleri yapılması gerektiğini belirtmiştir. Bu öğretmenler tüm bunları okullarında uyguladıklarını, bunun yanında büyükanne-büyükbabaların da okul içi etkinliklere katılmaları için teşvik edildiğini ve kermes düzenlediklerini söylemişlerdir. Bu bulgularla birlikte öneriler araştırmanın son bölümünde ortaya konulmuştur.

Anahtar Sözcükler: okul öncesi öğretmenleri, aile, okul-aile işbirliği, okul öncesi eğitim, aile katılımı.

Giriş

Çocuk gelişimi aile, okul, mahalle gibi farklı ekolojik düzeylerdeki faktörler ve toplum tarafından etkilenir (Aber, Gephart, Brooks, Gunn & Connell, 1997). Zembat (2001), okul öncesi dönemin, çocuğun gelişiminin farklı yönlerinin birbirleriyle ilişkisinin en fazla olduğu dönem olduğunu, bu açıdan çocuğun ileriki hayatını etkileyen önemli bir süreç olduğunu, okul öncesi dönemde çocuğun öğrenmelerinin, sonraki yaşlardaki öğrenmelerinin temelini oluşturduğunu, ailenin çocuğun eğitiminde yer alması gerektiğini, bunun eğitimin sürekliliğini sağladığını, çocuğun kazandığı davranışların büyük bir kısmının yetişkinlikte onun olumlu bir kişilik geliştirmesini, kendi kendine yetmesini ve doğru kararlar vermesini sağladığını, bu dönemin kişilik yapısını, tutum, alışkanlık, inanç ve değer yargılarını oluşturması açısından önemli olduğunu belirtmektedir.

Okul öncesi eğitim, çocuğun doğumundan ilköğretime başlayınca kadar olan tüm yaşantılarını içeren bir eğitim sürecidir. Bu dönem eğitiminde en etkili kurum aile olmakla birlikte, yakın çevre, okul öncesi eğitim kurumları, kitle iletişim araçları da ailenin eğitim çabalarına destek olabilirler (Oktay, 2005:11). Çelenk'in (2003) Hollingsworth ve Hoover'dan aktardığına göre; çocukları doğrudan ve dolaylı yollardan eğittikleri için, okulda öğretmen tarafından kazandırılacak olumlu bir davranışın okul dışında anne-baba tarafından bozulabileceğini belirtmekte ve günümüz eğitimcilerinin anne-babayı evdeki öğretmenler olarak kabul ettiğini ifade etmektedir.

Okul öncesi kurum, ancak ailenin ihtiyaçlarına duyarlı ve aile ile işbirliği içinde olduğu zaman gerçekten başarılı olur. Eğer okul aile ile yeterince işbirliği yapmıyor ve aile de çocuğun davranışlarını düzeltme işini tümüyle okuldan bekliyorsa uygun sonuçlara ulaşmak son derece güçtür (Oktay, 2005:14).

Türk eğitim sisteminde; eğitim-öğretimin niteliğini önemli ölçüde düşürücü etkenlerden biri çocuğun hayata hazırlanmasında birinci derecede role ve öneme sahip iki unsur olan okul ile aile arasında iş birliğinin yeterince kurulamayışıdır. Okul-aile birlikleri ve okul koruma dernekleri örgütlenmiş değildir. Veli görüşme günleri dışında, velilerle örgütlü bir koordinasyon söz konusu değildir (Aytaç, 2000). Çocuğun başarısı için sorumlulukların ve taleplerin arttığı günümüzde okul ve aile işbirliği yaparak çocuğun eğitimiyle ilgili sorumlulukları paylaşmalıdır (Hill, 2004).

Eğitim bir bütünselliktir; anne, baba, toplum, okul, öğretmen ve akranlar bu bütünün parçalarıdır ve hepsi birer eğitmendir (Harrison, 2003).

Gordon (1993) anne babaları -0-6 yaş döneminde çocuğun tüm gereksinmelerini yerine getiren kişiler ve ilk öğretmenleri olarak görmektedir. Bu nedenle eğitsel kimliğin belirlenmesinde anne-babanın rolü çok önemlidir. Anne-babaların, üzerinde durduğu en önemli konulardan biri, çocuklarının iyi bir eğitim alıp alamayacağıdır.

Yıllar boyunca, araştırmacılar çocukların gelişimleri üzerinde aile ve okulun etkilerini birbirinden ayrı ele alarak incelemiş, daha sonra çalışmalar çocukların başarısında bu iki etmenin bağlantısına yönelmiştir (Epstein, 1996; Grolnick & Slowiaczek, 1994).

Okul öncesi eğitim yılları veli-okul ilişkilerini teşvik etmek için en uygun dönem olabilir. Aileler, çocukların anaokulu ve daha sonraki yıllardaki öğrenmelerini desteklemek için, okulun ve ailenin nasıl işbirliği içinde çalışması gerektiğine yönelik temel bilgi ve becerilerini bu dönemde geliştirilebilirler (Epstein, 1996). Özellikle erken çocukluk yıllarındaki ebeveyn-okul ilişkileri, sonraki yıllardaki okul başarılarını sağlayacak erken akademik ve sosyal becerilerinin gelişmesinde çok faydalıdır.

Öğretmenler, velilerin okullara dahil edilmesinin faydalarını bilirler, ama devamlı velilerin çocuklarının eğitimlerine karışmadıklarından şikayetçi olurlar (Lewis, 1992). Yöneticiler ve eğitimciler ebeveynlerin okul veya evde kendileri nasıl dahil etmeleri gerektiğini tahmin edemezler. Aileler çocuklarının eğitimine nasıl dahil edilip yardımcı olabilecekleri konusunda eğitilmelidirler.

Çocukların eğitim gelişimi; anne-babalar, okul çalışanları ve toplum üyelerinin de yer aldığı ortak bir çalışmanın sorumluluğudur (Ferralzo & Hammond, 2009). Bir öğretmen, yetişkin bireyin sınıfı ziyaret etmesini sağlayarak onu daha çok rahatlatılabilir. Bunu da sınıfa bir kaç yetişkin sandalyesi koyarak, özellikle aileler için bilgilendirme panosuna notlar koyarak, anne-babalık üzerine küçük bir kütüphane kurarak, bu kitapları ve dergileri onlara ödünç vererek, çocukların çalışmalarının aileleri tarafından bazı zamanlarda incelenmesini sağlayarak örneğin gün sonunda, aileler çocuklarıyla birlikte kitap okuma etkinliğine katılınca gerçekleştirebilir (Puckett & Diffily, 2004:186).

Aile katılımını engelleyen unsurlar aileden ve öğretmenden olmak üzere ikiye ayrılır. Ailelerin katılımını etkileyen unsurların başında ailenin eğitim ve kültür düzeyinin dolayısıyla beklentisinin düşük olması gelir. Bu da iletişim kurmada çekingen olmasına ve bilgi eksikliğinden dolayı eğitime destek verememesine neden olur. Okuldan kaynaklananların başında yönetici ve

öğretmenlerin okul aile işbirliğine yeterince önem vermemeleri gelir. Veli katılımını kendileri için tehdit olabileceği inancına sahiptirler (Gümüşeli, 2004).

Epstein (1985) öğretmenlerin büyük çoğunluğunu sınıfta velilerin katılımı konusunda eğitimlerinin yok denecek kadar az olduğunu vurgular. Çoğu öğretmen ailelerle nasıl etkili bir şekilde çalışabileceği konusunda gerekli beceri ve bilgiden yoksundur. Kessler-Sklar & Baker (2000)'e göre, eğer veliler okullarda pek hoşnut değil ve okulla daha az etkileşim kurma eğilimindeyseler, öğretmenler okul yöneticilerinin, danışmanlarının ve okul psikologlarının rehberliğine ihtiyaç duyarlar.

Bazı okullar kendi bünyelerinde ailelerle daha fazla ilişki kurup daha çok aktivite ile bu işbirliğini daha etkin hale getirmektedir. Burada iletişim çok önemli rol oynamaktadır. Burns ve diğerleri (1992)'ne göre; anne-baba ve öğretmenler arasında kurulacak düzenli iletişimin önemi büyüktür. Bütün okul aile toplantıları okul konuları ve genel olarak eğitimle ilgili tartışmanın yapılabileceği bir araçtır (Falk, 2009:152). Hem öğretmen hem de anne-babalar, çocuk merkezli olarak yapılan toplantılarda daha rahat bir şekilde konuşup anlaşabilmektedirler (Beatty, 2000).

Ev-sınıf ziyaretleri ve okul gezilerinin aile-okul ilişkisini ilerletmede çok önemli rolü bulunmaktadır (Puckett & Diffily, 2004). Eğitimle ilgili bütün kararlarda öğretmenler sorumlu olmasına rağmen, diğer yetişkinlerin sınıfta olmasının dayanışmayı kurma adına bazı avantajları olabilmektedir (Diffily, 2004). Bu açıdan bakıldığında, Lueder (2011) şunu tavsiye etmektedir; sınıflarda bir aile köşesi olmalıdır, bu sayede aileler sınıfları ziyaret edebilir, hangi faaliyetler yapıldığını görebilir ve çocukların ne öğrendiğini anlayabilir. Ayrıca, ev ziyaretleri, öğretmenler ve aileler arasında ilişki kurulmasına da imkan tanır. Bu ilişki, hem aileler hem de öğretmenlerin sorumluluk almasıyla gerçekleşebilir. Öğretmenler, çocukları kendi ortamlarında aileleriyle birlikte görmüş olur (Puckett & Diffily, 2004).

Araştırma sonuçlarına göre okul öncesi dönemdeki edebiyat ve dil gelişimi, okuma yeteneğinin temelini oluşturmakta, okul öncesi dönemdeki dikkat yeteneğini de içeren sosyal rekabet ve davranış düzenlemenin daha sonraki yıllardaki okul başarısı ile direkt ilişkilendirilmektedir (Bronson, 2000; Miles & Stipek, 2006). Boylamsal araştırmalar da erken çocukluk yıllarında ebeveynlik uygulamalarının daha sonra okul ile ilgili sonuçların güçlü belirleyicileri olduğunu göstermektedir (Hart & Risley, 1985).

Okul-aile işbirliğinin; okul öncesi kurum, bu kurumda eğitim alan çocuk ve görev yapan öğretmen açısından yararının ortaya çıkarılması önem

taşımaktadır. Oysaki ülkemizde okul-aile işbirliğine gereken önem verilmemekte, bu çalışmalar sadece okullarda kurulan okul-aile birliği ile götürülmeye çalışılmaktadır. Öğretmenin eğitimi daha etkili gerçekleştirebilmesi için aile ile işbirliğine ihtiyacı vardır. Öğretmenler okul-aile işbirliğini geliştirme ve engelleri ortadan kaldırma konusunda önemli roller üstlenebilirler. Bu nedenle bu konuda öğretmenin önemine dikkat çekmek okul-aile işbirliğini geliştirmek için önem taşımaktadır.

Bu doğrultuda, bu çalışmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin okul-aile işbirliğine ilişkin görüşlerini incelemektir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma okul öncesi öğretmenlerinin okul-aile işbirliğine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma; gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma türü olarak tanımlanır (Yıldırım & Şimşek, 2005, 39).

Çalışma Grubu

Araştırma, amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiş olan anaokullarında çalışan 17 öğretmenden elde edilen veriler ile yürütülmüştür.

Araştırmaya dahil edilen okulöncesi kurumlar amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Belirlenen kurumlardan seçilen öğretmenler gönüllülük ilkesine bağlı kalınarak seçilmiştir. Okulöncesi öğretmenliği erkek öğretmenler tarafından çok az tercih edildiği için alanda çalışan çok az erkek öğretmen bulunmaktadır. Bu nedenle araştırmaya dahil edilen kurumlarda erkek öğretmen olmadığı için sadece bayan öğretmenler çalışma grubunu oluşturmuştur. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin kod isimleri ve bazı özellikleri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Araştırmanın Çalışma Grubunu Oluşturan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Kod İsim	Mezuniyet	Deneyim (Yıl)	İlçe
Sema	Okul Önc. Öğr. (Açık Öğr. Fak.)	23	Avcılar
Nihal	Çocuk Gelş ve Eğit.(Kız Mesl.L.)	16	Avcılar
Dilek	Çocuk Gelş ve Eğit.(Kız Mesl.L.)	24	Avcılar
Beyza	Çocuk Gelş ve Eğit.(Kız Mesl.L.)	16	Avcılar
Seyhan	Çocuk Gelş ve Eğit.(Kız Mesl.L.)	18	Avcılar
Nesli	Çocuk Gelş ve Eğit.(Kız Mesl.L.)	20	Avcılar
Özge	Çocuk Gelş ve Eğit.(Ön lisans)	5	Avcılar
Zehra	Çocuk Gelş ve Eğit.(Kız Mesl.L.)	13	Fatih
Ayşe	Çocuk Gelş ve Eğit.(Kız Mesl.L.)	16	Fatih
Gül	Okul Önc. Öğr. (Açık Öğr. Fak.)	20	Fatih
Merve	Okul Önc. Öğr. (Açık Öğr. Fak.)	20	Fatih
Beril	Çocuk Gelş ve Eğit.(Kız Mesl.L.)	16	Fatih
Aslı	Okul Önc. Öğr. (Açık Öğr. Fak.)	2	Bağcılar
Ebru	Okul Önc. Öğr. (Açık Öğr. Fak.)	2	Fatih
Fatma	Çocuk Gelş ve Eğit.(Ön lisans)	2	Sultangazi
Aylin	Çocuk Gelş ve Eğit.(Ön lisans)	2	Bağcılar
Ayça	Okul Önc. Öğr. (Açık Öğr. Fak.)	22	Fatih

Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin özellikleri incelendiğinde; öğretmenlerin 8'i Kız Meslek Lisesi mezunu (kadrolu), 3'ü Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Ön lisans mezunu, 6'sı Okul Öncesi Eğitimi Lisans mezunu olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin 5 tanesi 0-5 yıl, 5 tanesi 12-17 yıl, 7 tanesi 18-23 yıl deneyime sahiptir. Öğretmenlerin çalıştıkları kurumun bulunduğu bölgeye bakıldığında; 3'ünün orta sosyo-ekonomik, 14'ünün alt sosyo-ekonomik bölgede oldukları görülmektedir.

Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Veriler esas olarak, araştırmacılar tarafından hazırlanan demografik bilgi soruları ve açık uçlu sorulardan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır.

Nitel araştırma yöntemlerinden en sık kullanılanı görüşmedir. Görüşmede kullanılan en temel yöntem sözlü iletişimidir. Görüşmeyi kullanan nitel araştırmacıların bu yöntemin özelliklerine, hazırlık ve gerçekleştirme süreçlerine ilişkin eğitimden geçmiş olması gerekir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sunduğu en önemli kolaylık görüşmenin

önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı olarak sürdürülmesi nedeniyle daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi sunmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2005).

Görüşme yapılmadan önce; görüşme yapılacak öğretmenleri seçmek için İstanbul ilindeki okul öncesi kurumlardan tesadüfi olarak 5 kurum belirlenmiştir. Bu kurumlarda öğretmenlik yapanlardan gönüllü olan öğretmenler seçilerek görüşmeye alınmıştır.

Görüşmeye alınan öğretmenlere 5 tane açık uçlu soru sorulmuştur. Görüşmeler yüz yüze, birebir olarak yapılmıştır. Her bir görüşme yaklaşık 50 dakika sürmüştür. Görüşmeler ses kayıt cihazıyla kaydedilmiş ve çözümlenmesi yapılmıştır. Çözümleme sonrasında betimsel analiz yaklaşımı ile veriler analiz edilmiştir. Görüşülen öğretmenlerin görüşleri başlıklar halinde alıntılanarak verilmiştir.

Verilerin Analizi

Elde edilen veriler analiz edilirken betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analizin amacı, ham verilerin okuyucunun anlayabileceği ve isterlerse kullanabileceği bir biçime sokulmasıdır. Betimsel çözümlemede elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu çözümlemede, görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilir (Altunışık & diğerleri, 2001; Yıldırım & Şimşek, 2005). Nitel araştırmalarda geçerliği oluşturmayı sağlayan, araştırma alanına yatkınlık, yüz yüze görüşmeler yoluyla derinlemesine bilgi toplama, gözlemler yoluyla bilgi toplama, elde edilen bilgilerin doğrulanması için alana geri gidebilme ve ek bilgi toplama olanağının olmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu çalışmada, katılımcılardan görüşme yoluyla doğrudan bilgi edinilerek verilerin değerlendirilmesi gerçekleştirilmiştir. Görüşülen öğretmenlerin görüşleri başlıklar halinde alıntılanarak kod isim kullanılarak verilmiştir.

Bulgular

Çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin okul-aile işbirliğine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla sorulan sorulara öğretmenler çeşitli cevaplar vermişlerdir. Bu cevaplar betimsel analiz tekniği ile analiz edildikten sonra her soruya verilen cevaplardan birbirine yakın cümleler maddeleştirilip aynı şekilde kategorize edilerek tablo haline getirilmiştir. Tablolardaki her kategorinin, verilen cevaplar arasında bulunma frekansı yanına yazılmıştır.

Tablo 2. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul-Aile İşbirliğini Okul Öncesi Kurumlar Açısından Değerlendirmelerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Okul-Aile İşbirliğini Okul Öncesi Kurumlar Açısından Değerlendirme	f
Okuldaki eğitimin kalitesini artırır.	14
Kurumun kalitesini arttırmada etkilidir.	9
Ailenin okulu tanımasını sağlar.	6

Tablo 2.'de görüldüğü gibi "Okul-aile işbirliğini okul öncesi kurumlar açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?" sorusuna çeşitli cevaplar vermişlerdir. Cevaplar arasında en çok, okul-aile işbirliğinin okulda verilen eğitimin kalitesini arttırdığı söylenmiştir. Kurumun kalitesinin artırılmasında okul-aile işbirliğinin etkili olduğu da katılımcıların yarısı tarafından dile getirilmiştir. Öğretmenler bunların yanında yapılacak olan işbirliği ile ailelerin okulu daha yakından tanımalarının mümkün olacağını da dile getirmişlerdir. Bu soruyla ilgili olarak öğretmenlerden bazılarının verdiği cevaplar şu şekildedir:

Ebru: "Aile ile okul arasındaki iletişimi güçlendirmek ve öğrencilerin iyi bir ortamda yetişmelerini sağlamak amacıyla kurulan bu bağ sayesinde kurumun kalitesini ve eğitime olan bakışı değiştirmektedir. Bundan dolayı okul-aile işbirliğini önde tutan kurumlarda daha yüksek bir eğitim sağlanmaktadır."

Beyza: "Çocuğun çok yönlü gelişimine katkıda bulunabilmede, amaçlarına daha kolay ulaşabilmede, eğitimde fırsat eşitliğini sağlayabilmede, eğitim kalitesini arttırabilmede önemlidir."

Özge: "Aile çocuğunu emanet edeceği kurum hakkında olumlu duyular alması, araştırması ve gözlem yaptıktan sonra çocuğunu rahatça bırakabilmesi işbirliğinin başlangıcını oluşturur."

Ayça: "Öğretmenler ile aileler sürekli iletişim halinde olurlar. İşbirliği içinde olan aileler okul program mantığını ve öğretim stratejilerini daha iyi anlar. Eğitimin kalitesini ve önemini artırır."

Tablo 3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul-Aile İşbirliğini Okul Öncesi Dönem Çocuklarına Yararı Açısından Değerlendirmelerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Okul-Aile İşbirliğini Okul Öncesi Çocuklara Yararı Açısından Değerlendirme	f
Çocuğun gelişimine katkı sağlamada çok etkilidir.	13
Çocukta özgüvenin oluşmasını destekler.	5
Çocuğun mutlu ve başarılı bir kişi olmasına yardımcı olur.	5
Okul ile ev arasındaki tutarlılık sayesinde çocukta çelişki oluşmasını engeller.	4
Çocuğun hayata hazırlanmasına katkı sağlar.	3
Çocuğun sosyalleşmesini sağlar.	3
Çocukla ailenin geçireceği vaktin kalitesini arttırır.	2
Çocuğun paylaşmayı öğrenmesini kolaylaştırır.	2

Tablo 3.'te öğretmenler "Okul-aile işbirliğinin okul öncesi dönem çocuklarına yararı nedir?" sorusuna çoğunlukla çocuğun gelişimine katkı sağladığı cevabını vermişlerdir. 13 öğretmen bu cevabı verirken toplam 10 öğretmen ise özgüvenin oluşmasına, sosyalleşmesine, paylaşmayı öğrenmesine katkı sağladığını ifade etmiştir. 5 öğretmen mutlu ve başarılı olmasını desteklediğini söylerken 3 öğretmen de hayata hazırlanmasında katkı sağladığını belirtmiştir. Ayrıca 6 öğretmen okul-aile işbirliğinin ailenin çocukla geçireceği vaktin kalitesini arttıracak ve okul ev arasında oluşacak tutarlılığın çocukta çelişkiyi önleyeceğini söylemiştir. Bu soruyla ilgili olarak öğretmenlerden bazılarının verdiği cevaplar şu şekildedir:

Dilek: "Çocuğun özgüveninin artması, mutlu, başarılı, paylaşma sağlıklı bireyler olmasında önemlidir."

Zehra: "Okul öncesi süreç çocukların gelişimi açısından çok önemli olduğu için bu sürecin okul-aile işbirliğinde yaşanıyor olması çocuğun gelişiminin yakından takibini sağladığı gibi eksiklerinin fark edilip müdahale edilmesi ve gerekli yönlendirmelerin yapılmasında zaman kaybını önlemektedir."

Beyza: "Çocuğun mutlu ve başarılı bir kişi olarak hayata hazırlanmasında, okul ile ev arasında çocuğa gösterilebilecek farklı eğitim tutumlarının ortadan kaldırılmasında, sağlıklı bir iletişim sonucu çocuğu kolayca tanıyabilme."

Nihal: "Okulumuzda uygulanan programlar doğrultusunda (aylık bülten) uygulanmakta, buda çocukların aile içi ilişkilerini olumlu yönde geliştirmekte anne-baba ile daha"

kaliteli bir vakit geçirmekte ve çocuğun gelişimi de olumlu yönde etkilendiğinden çocuk açısından önemlidir.”

Nesli: “Çocuğun sosyalleşmesinde, kendine güvenini kazanmasında, mutlu olmasında, paylaşmayı öğrenmesinde çocuk açısından önemlidir.”

Fatma: “Okul- aile iş birliğinin çocuk açısından en önemli yararı okul ile ev arasında, çocuğa gösterilebilecek farklı eğitim tutumlarının ortadan kaldırılmasını sağlamaktadır. Bu da çocuğun doğru ve tutarlı bir kişiliğe sahip olmasını sağlamaktadır.”

Tablo 4. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul-Aile İşbirliğini Okul Öncesi Öğretmenlerine Katkısı Açısından Değerlendirmelerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Okul-Aile İşbirliğini Okul Öncesi Öğretmenlerine Katkısı Açısından Değerlendirme	f
Öğretmeni motive ederek kendini geliştirmesini, daha başarılı ve verimli olmasını sağlar.	9
Ailenin ve beklentilerinin tanınmasına fırsat verir.	8
Problemleri daha kolay çözmesine yardımcı olur.	4
Öğretmenlere, güvenilme duygusunu yaşatır.	2
Öğretmenin empati geliştirmesine katkı sağlar.	2

Tablo 4.’te öğretmenler “Okul-aile işbirliğinin okul öncesi öğretmenlerine katkısı nedir?” sorusuna çeşitli cevaplar vermişlerdir. 9 öğretmen okul-aile işbirliğinin öğretmenin motivasyonunu artmasına, kendini geliştirmesinde etkili olduğu için daha verimli ve başarılı bir performans sergilemesine katkı sağladığını ifade etmiştir. 8 öğretmen ise işbirliği ile aileyi daha yakından tanıyabileceğini, böylelikle ailenin beklentilerini daha iyi anlayabileceğini söylemiştir. 4 öğretmen problemleri daha kolay çözebileceğini belirtirken, 2 öğretmen güvenilme duygusu yaşayacağını, 2 öğretmen de empati duygusunun gelişeceğini ifade etmiştir. Bu soruyla ilgili olarak alınan cevaplardan bazıları şu şekildedir:

Nihal: “Öğretmen açısından planlı ve programlı yapılan günlük çalışmalar, aile ile beraber etkin hale getirildiğinde öğretmenin performansını ve motive olmasını olumlu yönde sağlayacağından aile işbirliği önemlidir.”

Beyza: “Öğretmen çocuk ve ailesi hakkında geniş bir bilgiye sahip olduğunda çocukların sorunlarına daha duyarlı, daha

hassas ve detaylarıyla yaklaşır. Çözüm bulur. Başarının sağlanması için aile katılımı çok önemlidir.”

Seyhan: “Veli ile birebir konuştuğumuzda kendimizi, öğrencimizi daha iyi ifade ediyoruz. Verdiğimiz eğitim daha kaliteli oluyor. Bize daha çok güveniyor veliler. Güvenmek çok önemli. En değerlilerini bize emanet ediyorlar.”

Nesli: “Çocuğun sınıf içindeki ihtiyaçlarını ve her yöndeki gelişimini veli ile paylaşarak bizim sorunları daha kolay çözmemiz sağlanıyor. Sorunlar büyümeden müdahale edilir. Olumlu davranışlar pekiştirerek müdahale edebiliriz.”

Merve: “Eğitimin her döneminde velilerin beklentilerinin öğretmene iletilmesi öğretmenin kendini değerlendirmesini ve geliştirmesini sağlayacaktır.”

Ayça: “Zaman içinde kendimizi yenilememizi sağlar. Kendimizi yenilemek eğitim kalitesini arttıracaktır. Bu durum çocukların psikolojik gelişimini olumlu etkiler. Kaliteli aile katılımı ile çocukların bilişsel gelişimi, dil becerileri olumlu yönde desteklenir. Çocukların ailesini ve öğretmenin arasındaki işbirliğini görmesi okula karşı güveni artırır. Çocukların kendi anne babalarının eğitimlerinin önemli bir parçası olarak görmelerine imkan verecektir. Aile katılım programını çocuğa ve aileye katkı sağlayabilmesi bu çalışmaların etkin ve verimli bir şekilde yürümesi ile mümkündür. Sağlıklı iletişim sonucu problemlerin çözülebilmesi, sağlıklı sonuçlara ulaşılabilmesi ve iş tatmininde artışı sağlar.”

Tablo 5. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul-Aile İşbirliğini Geliştirmek İçin Yapılabileceklerle İlişkin Görüşlerinin Dağılımı

Okul-Aile İşbirliğini Geliştirmek İçin Yapılabilecekler	f
Düzenli iletişim ile sürekli bilgi alışverişi yapılabilir.	10
Okul içi çalışmalarda aile katılımı sağlanabilir.	8
Periyodik seminer ve toplantılar düzenlenebilir.	5
Okul dışında sosyal etkinlikler düzenlenebilir.	4
Ev ziyaretleri düzenlenebilir.	2

Tablo 5.'te görüldüğü gibi "Öğretmenlerin okul öncesi dönemde aile ile işbirliğini geliştirmek için yapabilecekleri nelerdir?" sorusuna 10 öğretmen ailelerle düzenli iletişim ve sürekli bilgi alışverişi yapılması gerektiğini belirtmiştir. 8 öğretmen işbirliği çerçevesinde ailelerin okul içi etkinliklerde görev alabileceğini söylerken, 4 öğretmen ise bunun yanında okul dışında da sosyal etkinlikler düzenlenebileceğini ifade etmiştir. Ayrıca 5 öğretmen periyodik seminer ve toplantılar düzenlenmesinin faydalı olacağını belirtirken, 2 öğretmen de ev ziyaretlerinin de düzenlenebileceğini söylemiştir. Bu soruyla ilgili olarak alınan cevaplardan bazıları şu şekildedir:

Sema: "Her bir çocuk için gerekiyorsa aile ile özel toplantılar yapılabilir. Özellikle aileye çocuğun gelişiminde anne-babanın çok önemli kişiler olduğu anlatılabilir. Dönem içinde yapılan veli toplantılarında, veliye daha fazla söz hakkı tanınarak evde çocukları ile geçirdikleri zamanı, sorunlarını anlatmalarına fırsat verilebilir. Kurumda çalışan psikolog veya pedagoğ yardımıyla sorunlara çözüm bulunmaya çalışılabilir. Öğretmenler için biraz güç olsa da ev ziyaretleri gerçekleştirmek çocuğun yaşadığı ortamı görmekte sorunları çözmeye farklı bir boyut katabilir."

Nihal: "Öğretmen ve aile işbirliğini geliştirmek için sosyal aktivitelere velilerin katılımını sağlanması özellikle mevki ve meslek sahibi velilerin bu konuda destek vererek yapılan çalışmalara katılımı sağlanabilir."

Aylin: "Ailelerle çocukları hakkında bireysel görüşmeler yapılmalı ve aileleri sınıfa davet ederek okulda yapılan etkinliklere katılımı sağlanmalıdır."

Fatma: "Velilerin görüş ve önerileri okul yönetimi tarafından dikkate alınmalıdır. Velilerin çocuklarının gelişimi ve eğitimi ile ilgili bilgilendirilmeli. Düzenli aralıklar ile okul aile birliği toplantıları yapılmalı. Sosyal etkinlikler ve özel günler düzenlenerek veliler özendirilmeli."

Ayşe: "Çocuk hakkında gerek gelişimi gerek eğitimi hakkında sürekli bilgi alışverişinde bulunması gerekmektedir. Eğitim seminerleri düzenlenebilir. Aile katılım çalışmaları yapılarak bilgi alışverişinde bulunulabilir."

Tablo 6. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okul-Aile İşbirliğini Geliştirmek İçin Yaptıkları Çalışmaların Dağılımı

Kurumlarda Okul-Aile İşbirliği Konusunda Yapılan Çalışmalar	f
Periyodik seminer ve toplantılar düzenlenmektedir.	15
Düzenli iletişim ile sürekli bilgi alışverişi yapılmaktadır.	10
Okul içi çalışmalarda aile katılımı çalışmaları yapılmaktadır.	6
Ev ziyaretleri düzenlenmektedir.	3
Büyükanne-büyükbaba katılımları sağlanmaktadır.	1
Kermesler düzenlenmektedir.	1

Tablo 6.'da öğretmenler "Çalıştığınız kurumlarda okul-aile işbirliği konusunda yapılan çalışmalar nelerdir?" sorusuna çeşitli cevaplar vermişlerdir. 15 öğretmen periyodik seminer ve toplantı düzenlendiğini söylerken, 10 öğretmen düzenli iletişim ve sürekli bilgi alışverişi yapıldığını belirtmiştir. 6 öğretmen aileleri mümkün olduğunca okul içi faaliyetlere dahil etmeye çalıştıklarını ifade ederken, 3 öğretmen ev ziyaretleri düzenlediklerini söylemiştir. Bunların dışında 1 öğretmen işbirliği kapsamında büyükanne ve büyükbabaların da okul içi faaliyetlere katılmaya teşvik edildiğini belirtmiş, 1 öğretmen ise bu kapsamda kermesler düzenlediklerini söylemiştir. Bu soruyla ilgili olarak alınan cevaplardan bazıları şu şekildedir:

Beyza: "Yılda en az iki kez evde veya okulda çocukların gelişimlerini, başarılarını, karşılaştıkları zorlukları aile ile tartışarak gerekirse birebir toplantılar düzenleniyor. Aileler okulda uygulandığı programlar ile aylık bülten bilgi ve notlar ile bilgilendiriliyor. Eğitim seminerlerine katılım sağlanıyor. Pedagog eşliğinde sorunlar çözülüyor."

Nesli: "Veli toplantıları, hizmet içi eğitimler, veli-aile eğitim programları, birebir görüşmeler, aylık bülten hazırlama ve veliye sunma, velilerimize pedagoğ arkadaşımız ile destek."

Zehra: "Düzenli aralıklarla veli toplantıları düzenlenmekte, anne-çocuk katımlı programlar düzenlenmekte, günlük paylaşım yapılmayan velilerle telefon görüşmeleri yapıp ailenin kurumla olan ilişkisinin sıcak tutulması sağlanmaktadır."

Merve: "Döneme göre ayarlanmış olan tarihlerde gerek görülen konularda seminerler düzenlenmekte. Aile katılımı drama çalışmaları ve farklı etkinlikler yapılmaktadır."

Randevu sistemi ile birebir veli öğretmen görüşmeleri yapılmaktadır.”

Aslı: “Aile katılımı ile ilgili seminerler düzenleniyor. Ev ziyaretleri gerçekleştirilip, aileler gözlemci olarak 1 ders süresince sınıfa davet ediliyor.”

Ayça: “Uzman kişilerin yer aldığı bilgilendirme rehberlik hizmetleri verilmekte, her ay düzenlenen aile katılımlarının yanı sıra büyükanne-büyükbaba katılımları sağlanmaktadır. Bu katılımlar çocuklara güven duygusunun artmasına neden olur. Yapılan etkinlikler fotoğraflar ile diğer velilere sergilenerek onlarında katılımı sağlanır. Her ay düzenlenen aile eğitim seminerleri ve düzenli aralıklar ile veli toplantıları gerçekleştirilmektedir.”

Görüldüğü gibi öğretmenler; okul-aile işbirliğinin okulda verilen eğitimin ve kurumun kalitesinin artırılmasında etkili olduğu, ailelerin okulu daha yakından tanımalarını sağlayacağını dile getirmiştir. Okul-aile işbirliğinin çocuk açısından; gelişimine katkı sağladığı, mutlu ve başarılı olmasını, hayata hazırladığını belirtmiştir. Ayrıca öğretmenler, daha çok motive olduklarını, başarılı bir performans sergilemesine katkı sağladığını ifade etmiştir. Okul-aile işbirliği için yapılabilecekler konusunda ise öğretmenler; ailelerle düzenli iletişim ve sürekli bilgi alışverişi yapılması, ailelerin okul içi etkinliklere dahil edilmesi, okul dışında da sosyal etkinlikler düzenlenmesi, periyodik seminer ve toplantılar düzenlemesi, ev ziyaretleri yapılması gerektiğini belirtmiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada okul öncesi öğretmenlerinin okul-aile işbirliğine ilişkin düşünceleri araştırılmış olup bu kapsamda öğretmenlerin okul-aile işbirliğinin kurum, çocuk, öğretmen açısından önemi ile okul aile işbirliği çerçevesinde neler yapıldığı ve neler yapılabileceği hakkındaki görüşleri incelenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenler okul-aile işbirliğinin kurumun kalitesini yükseltme, eğitimin niteliğini artırma ve okulun aile tarafından daha açık bir şekilde tanınması hususlarında önemli katkılar sağladığını belirtmiştir. Dolayısıyla öğretmenler aile katılımının bu tür getirileri sayesinde birçok etkinliğin daha kolay ve başarılı bir şekilde gerçekleşeceğini düşünmektedir.

Oysa Özgan ve Aydın (2010) çalışmasında yönetici ve öğretmenlerin okul-aile işbirliğine ilişkin olumsuz düşüncelere sahip olduğunu saptamıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bir diğer bulgu okul-aile işbirliğinin çocuğa önemli katkı sağladığıdır. Bu katkılar arasında; gelişimi destekleme, özgüven oluşturma, sosyalleşme, paylaşmayı öğrenme, mutlu ve başarılı olma, hayata hazırlanma gibi yararlar ifade edilmiştir. Bunun nedeni olarak, çocuğa kazandırılması istenen davranışlar için yapılan çalışmalarda aile ve öğretmenin tam bir uyum içinde olması ile tutarsızlık oluşmaması söylenebilir. Dolayısıyla bu çalışmaların sonuçlarının çocukta daha kısa sürede davranışa dönüşmesinin sağlanacağı düşünülebilir. Buna ek olarak, literatürdeki çalışmalar, aile-okul ilişkilerinin öğrencilerin başarısında pozitif etkileri olduğunu ve ailelere güven verdiğini göstermektedir (Ferlazzo & Hammond, 2009; Read et al., 1993; Lueder, 2011). Öbür yandan, Harpin (2011), anne-babanın bu ilişkiye katılımıyla, öğrenciler arasında uyuşturucu ve alkol kullanımının ve şiddet davranışlarının azaldığını ifade etmektedir. Read ve arkadaşlarına (1993) göre, anne-babaların kendine güveni bu konuya müdahil olmalarından kaynaklanmakta ve bu da, öğrencilerin gelişimlerini içerden görmelerini sağlamakta; bundan dolayı da çocuklarına akademik konularda daha çok yardımcı olmayı istemektedirler.

Öğretmenler aile ile yapılacak işbirliğinin kendilerine olumlu katkılar sağlayacağını söylemiştir. İşbirliği sonucunda daha başarılı ve verimli olduklarını, daha iyi motive olduklarını, aileyi ve beklentilerini tanıma fırsatı bulduklarını, problemleri daha kolay çözebildiklerini, güvenilme duygusu yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu sonuca göre sanılanın aksine öğretmenler okul aile işbirliğini işlerine karışmak olarak algılamadıklarını bilakis işlerini kolaylaştırdıklarını düşündükleri söylenebilir. Yani bu olumlu yaklaşımla kurumlarda okul aile işbirliğine ilişkin faaliyetler kolaylıkla gerçekleştirilebilir.

Araştırma bulguları arasında öğretmenlerin veliler ile düzenli bir iletişim ve bilgi alışverişi yapılması gerektiği vardır. Ayrıca öğretmenler periyodik seminer ve toplantı düzenlenmesinin faydalı olacağından bahsetmişlerdir. Böylelikle aile ile daha fazla görüşülerek ailenin hem ilgisinin okula çekileceği hem de daha iyi tanınacağı, dolayısıyla, ailenin olumlu tutum ve davranış sergilemelerine katkı sağlanacağı düşünülmüş olabilir. Bunun çocuğa kazandırılmak istenen davranışların daha etkili ve kalıcı gerçekleştirilmesine yardımcı olacağı söylenebilir. Bu bulguya paralel olarak Özgan ve Aydın da (2010) çalışmasında okul-aile işbirliğinin yetersiz olmasının sebepleri arasında ailelerin çocuk eğitimi konusunda yeterince bilgi sahibi olmamalarının da önemli bir etken olduğu bulmuştur. Koçak (1991) ise

çalışmasında yönetici ve öğretmenlerin okul ve öğrenciyle ilgili bilgilerin ana babalara geç gitmesi, öğrencilerin okulla ilgili bilgileri ana babalarına iletmemesi ve velilerin işlerinin çok olmasının okul- aile iletişimde etkili olduğunu ileri sürdükleri sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca Gökçe (2000) araştırmasında ailelerin, okul-aile işbirliğinin geliştirilmesine katkı sağlamak amacıyla öğretmenlerin ailelerle etkili iletişim kurarak ve işbirliği yapmasını, düzenli aralıklarla toplantı ve sosyal etkinlikler düzenlemesini beklediklerini saptamıştır.

Bulgular arasında okul-aile işbirliğini güçlendirmek amacıyla ev ziyaretlerinin de yapılması gerektiği mevcuttur. Bu bulgular ışığında aşağıdaki öneriler sunulabilir.

1. Öğretmenlere aile ile işbirliği ve iletişim kurma konusunda beceri geliştirebilmesi için hizmet-içi eğitimler verilebilir.
2. Öğretmenlerin lisans eğitimleri sırasında aile ile iletişimi sağlama ve işbirliği yapma ile ilgili bilgi ve beceriler kazandırılabilir.
3. Okul öncesi eğitim kurumlarında okul aile işbirliğini organize edecek, ailelerin ihtiyaçlarını belirleyecek, çocukların gelişimlerini yakından tanıyıp aileyi bilgilendirecek, gerek aile eğitimleriyle gerekse öğretmen eğitimleriyle işbirliğine katkı sağlayacak psikolojik danışmanlar bulundurulabilir.
4. Yönetici ve öğretmenler aile ile işbirliği çalışmalarına kurumlarında nasıl yer vereceklerini ailelerin ihtiyaçları doğrultusunda planlayabilir ve dönem başında bunları ailelerle paylaşabilir.
5. Hafta sonları öğretmen, aile ve çocuğun beraber katılacakları doğa yürüyüşleri, piknikler, tiyatro vb. etkinliklerle birbirlerini daha yakından tanımaları sağlanabilir.
6. Ev ziyaretleri yapılabilir. Ancak bazı anne-babalar ev ve sınıf ziyaretlerini uygun bulmayabilir. Bu gibi durumlarda, düzenlenen gezilerle çocuklar hakkındaki bilgiyi paylaşmak alternatif bir çözüm olabilir.
7. Anne-babaların meslek, hobi gibi özellikleri ile ilgili etkinliklerle sınıf içi çalışmalara katılması teşvik edilebilir. Bu etkinlikler büyükanne ve büyükbabaların da aktif olarak katılacağı şekilde düzenlenebilir.
8. Kurum tarafından organize edilecek seminerlerle ailelerin çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilendirilmesi ile okul ve ailenin birlikte hareket etmesi sağlanabilir. Böylelikle okulda başlatılan

eğitim çalışmaları evde desteklenerek olumlu davranışların kazandırılması kolaylaştırılabilir.

9. Eğitim ve üretim faaliyetlerini içeren bültenler, hazırlanan broşurlerle, eğitim üretim faaliyetleri hakkında aileler bilgilendirilebilir ve böylece eğitim sürecine dahil olmaları sağlanabilir.
10. Web siteleri kullanılarak anne-babaların çocukların faaliyetlerine ve akademik programlara ulaşabilmesi, sadece okul, anne-baba ilişkisini ilerletmekle kalmaz, anne-babanın katılımını da sağlayan bir evre oluşturmuş olur.
11. Okul gazetesinin aileler tarafından çıkarılması sağlanarak hem ailelerin birbiriyle hem de retmen ve yöneticilerin ailelerle iletişimi kolaylaştırılabilir.

Kaynakça

- Aber, J.L., Gephart, M.A. , Brooks-Gunn,J. & Connell, J.P. (1997). Development in context: Implications for studying neighborhood effects. In J. Brooks-Gunn, G. J. Duncan, & J. L. Aber (Eds.), *Neighborhood poverty. Context and consequences for children* (pp. 44–61). New York: Russell Sage Foundation. Volume 1.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Yıldırım, E. ve Bayraktaroğlu, S. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Adapazarı: Sakarya Kitabevi.
- Aytaç, T. (2000). *Okul merkezli yönetim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Beaty, J. (2000). *Skills for preschool teachers*. New Jersey: Merrill an Imprint of Prentice Hall.
- Beydoğan, H. (2006). Ailelerin eğitim sürecine katılımlarına yönelik modeller ve yaklaşımlar. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(1),75-90.
- Bronson, M. B. (2000). *Self-regulation in early childhood: Nature and nurture*. New York: Guilford.
- Burns, C.P. , Roe, B. D. & Ross, E.P. (1992). *Teaching reading in today's elementary schools*. Boston: Houghton Mifflin Company.

- Çelenk, S. (2001). *İlk okuma ve yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi 8. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Bolu.
- Çelenk, S. (2003). Okul başarısının önkoşulu: Okul-aile dayanışması. <http://www.ilkogretim-Online.org.tr>, 28-34.
- Diffily, D.(2004). *Teachers and families working together*. Boston: Pearson Education, Inc.
- Epstein, J.L. (1985). Home and school connections in schools of the future: Implications of research on parent involvement. *Peabody Journal of Education*, 62, 18-41.
- Epstein, J. L. (1996). Perspectives and previews on research and policy for school, family, and community partnerships. In A. Booth & J.F. Dunn (Eds.), *Family-school links: How do they affect educational outcomes?*, 209-246.
- Falk, B. (2009). *Teaching the way children learn*. New York and London: Teacher College Pres.
- Ferlazzo, L. & Hammond, L.(2009). *Building parent engagement in schools*. California:ABC-CIIO,LLC
- Gökçe, E. (2000). İlköğretimde okul aile işbirliğinin geliştirilmesi. *PAÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 204-209
- Gordon, T. (1993). Etkili öğretmenlik eğitimi. (Çev: E. Aksay ve B. Özkan.) İstanbul:YA-PA Yay.
- Grolnick, W. S., & Slowiaczek, M. L. (1994). Parents' involvement in children's schooling: A multidimensional conceptualization and motivational model. *Child Development*, 65, 237-252.
- Gümüşeli, A. İ. (2004). Ailenin katılım ve desteğinin öğrenci başarısına etkisi. *Özel Okullar Birliği Bülteni*, 2(6), 14-17.
- Harrison, S. (2003). Mutlu çocuk. (çev:Murat Sağlam). İstanbul: Dharma Yay.
- Hart, B. & Risley, T. R. (1985). *Meaningful differences in the everyday experiences of young American children*. Baltimore: Brookes.
- Harpin, L. (2011). *Promising partnerships*. Lanham, New York, Toronto, Plymouth: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.

- Hill, N. E. & Taylor, L. C. (2004). Parental school involvement and children's academic achievement. *Current Directions in Psychological Science*, 13(4),161-164.
- Kessler-Sklar, S.L.,& Baker, A.J.L. (2000). School district parent involvement policies and programs. *Elementary School Journal*, 1, 101-118.
- Koçak, Y. (1991). "Okul- Aile İletişiminin Engelleri", *Hacettepe Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 129- 133.
- Lewis, J. (1992). Death and divorce - helping students cope in single-parent families. *NASSP Bulletin*, 76 (543), 55-59.
- Luede,D.C. (2011).*Involving hard-to-reach parents* . Lanham, New York, Toronto, Plymouth: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.
- Miles, S. & Stipek, D. (2006). Contemporaneous and longitudinal associations between school behavior and literacy achievement in a sample of low-income elementary school children. *Child Development*, 77, 103–117.
- Oktay, A. (2005). Okul öncesi eğitimin önemi ve yaygınlaştırılması. A. Oktay & Ö. P. Unutkan (Ed.), *Okul öncesi eğitimde güncel konular* (ss. 11-24). İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Özgan, H. & Aydın, Z. (2010) "Okul-Aile İşbirliğine İlişkin Yönetici, Öğretmen ve Veli Görüşleri", *9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu* (20 - 22 Mayıs 2010), Elazığ, 802-811.
- Puckett M. & Diffily, D. (2004). *Teaching young children*. New York: Thomson Delmar Learning, Inc.
- Read,K., Gardner, P. & Mahler, B. (1993). *Early childhood programs*. Philadelphia: Harcourt Brace Jovanovich College Publishers.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. 5th Press. Ankara:Seçkin Yayıncılık.
- Zembat, R. (2001) *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Nitelik Açısından İncelenmesi*, İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları.